

VITALE

VAKANTIEPARKEN

Noordenveld

COOL

CONCEPT

Bestuurlijk opdrachtgever

Wethouder Jeroen Westendorp

Ambtelijk opdrachtgever

Melanie Jager, manager Strategie & Ontwikkeling

Ambtelijk opdrachtnemer

Janine Hogeman, programmaregisseur

Teksten

Programmteam Vitale Vakantieparken Noordenveld

Beeld & vormgeving

Peter Jansen, gemeente Noordenveld

*In opdracht van de gemeente Noordenveld 2018-2019
Besluit college van B&W op 28 mei 2019 Vastgesteld door de
Raad van de gemeente Noordenveld op xx-xx-2019 (zaak 442190)*

www.gemeentenoordenveld.nl

GEMEENTE NOORDENVELD

*Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen
in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt,
in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch,*

Voorwoord

“Verbinden, samenwerken, doen!”

Het motto van het coalitieakkoord 2018-2022 van de Gemeente Noordenveld. En dit is zeker van toepassing op het programma Vitale Vakantieparken Noordenveld. De komende jaren willen wij met alle betrokken partijen aan de slag om de ambitie en doelen voor een vitale verblijfsrecreatieve sector in onze gemeente te behalen.

Het programma Vitae Vakantieparken Noordenveld borduurt voort op de weg die wij in Noordenveld, in Drenthe en ook in Nederland zijn ingeslagen. Waar we met de expeditie Norderduinen zijn begonnen om een gezamenlijk toekomstperspectief te schetsen, gaan we dat nu ook uitwerken voor andere vakantieparken in Noordenveld. Een perspectief dat duidelijkheid brengt op een toch wel ingewikkeld vraagstuk. Een integraal vraagstuk dat niet alleen het thema recreatie raakt, maar juist ook thema's als veiligheid, duurzaamheid, zorg, huisvesting, omgevingswet en landschap & natuur. Met dit programma willen wij onze (toeristische) economie versterken, maar zeker ook op andere maatschappelijke vraagstukken impact hebben.

Een gezamenlijke aanpak, waarbij eigenaren, ondernemers, de provincie en maatschappelijke partners zich inzetten op ontwikkeling, transformatie en revitalisering van vakantieparken in Noordenveld. Wij realiseren ons dat dit niet van vandaag op morgen klaar is, maar wij beginnen met het bieden van een perspectief en hopen daarmee een bijdrage te leveren aan een vitaal Noordenveld.

Namens het College van B&W Noordenveld,

Wethouder Jeroen Westendorp

Inhoudsopgave

CONCEPT

Deel 1

BASISDOCUMENT

CONCEPT

Inleiding

Voor u ligt het **Uitvoeringsprogramma Vitale Vakantieparken Noordenveld**. Dit programma is de basis om, samen met de eigenaren, coöperaties en/of VvE's van de Noordenveldse recreatieparken¹, aan de slag gaan voor een vitale verblijfsrecreatieve sector in Noordenveld. Een kwalitatief goed aanbod van vakantieparken is een essentieel onderdeel van het hele toeristisch- recreatieve aanbod in onze gemeente.

Het is daarmee de lokale, Noordenveldse aanpak die bijdraagt aan de ambitie en doelen van het Actieprogramma Vitale Vakantieparken Drenthe. Het Programma bestaat uit 3 delen: voorliggend Basisdocument, de Uitvoeringsparagraaf en de vertrouwelijke Nadere Analyse.

In de Nadere Analyse wordt per park diverse kengetallen en achtergrondinformatie gegeven, waaronder de factsheets van het uitgevoerde onderzoek naar de vitaliteit van de verblijfsrecreatie in Drenthe. In de Uitvoeringsparagraaf wordt deze nadere analyse op Noordenveldse schaal, en daarmee niet meer herleidbaar naar individuele parken, verwoord in de Monitor.

Dit programma is tot stand gekomen met input van onder andere recreatie ondernemers in Noordenveld, RECRON, College & Raad van Noordenveld en de Taskforce Vitale Vakantieparken Drenthe. De komende jaren zal de Uitvoeringsparagraaf steeds verder gevuld worden met verschillende projecten en processen die overkoepelend of op de verschillende parken gaan spelen.

Vitale Vakantieparken is een een meerjarig, integraal en veelomvattend programma en daarmee een uniek proces dat we met de recreatieondernemers, VvE's én diverse partners gaan oppakken en uitvoeren om daarmee onze Noordenveldse ambitie en doelen te halen.

Vitale Vakantieparken gaat niet alleen over recreatie, het is een brede opgave die ook gaat over ondernemerschap, sociaalmaatschappelijke aspecten, zorg, (on)veiligheid, ondermijning, werkgelegenheid, landschap & natuur, ruimtelijke kwaliteit en wonen & woontrends. Dit vraagt dus ook (sociale) betrokkenheid van onze maatschappelijke organisaties zoals de woningcorporaties of natuurbeherende organisaties.

De Provincie Drenthe en Recreatieschap Drenthe hebben in februari 2017 de ambitie uitgesproken om van Drenthe dé vrijetijdsprovincie van Nederland te maken. De vrijetijdsector is namelijk een belangrijke economische sector in Drenthe. In de vrijetijdseconomie van Drenthe gaat circa € 1.2 miljard om. Bijna 7% van de banen is direct aan de vrijetijdseconomie toe te rekenen. In de gemeente Noordenveld is dit zelfs 9,4%.

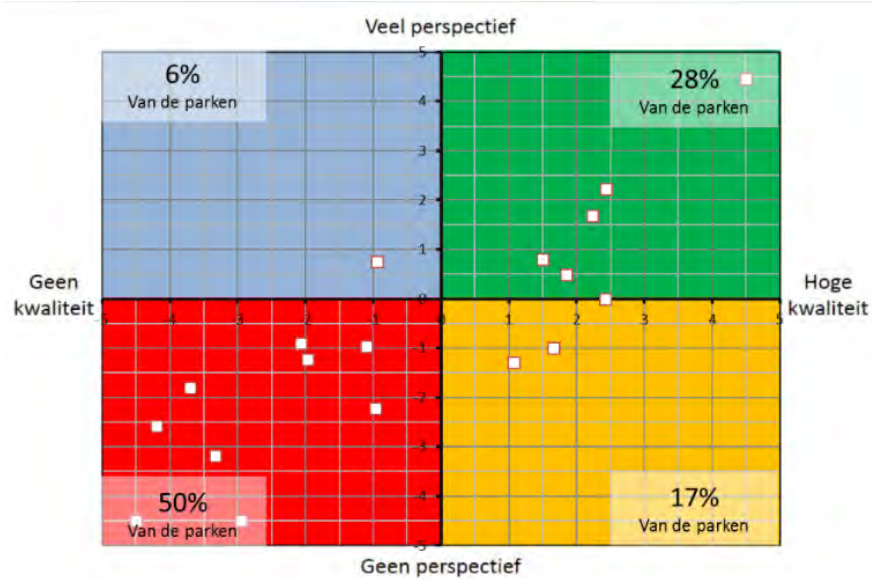
Dit was de start voor Vitale Vakantieparken Drenthe. Het begon met een onderzoek naar de vitaliteit van de verblijfsrecreatie in Drenthe (Rapportage Vitaliteit Verblijfsrecreatie Drenthe, september 2017)

In december 2017 hebben de provincie Drenthe, het Recreatieschap Drenthe, alle Drentse gemeenten en RECRON het bestuurlijke convenant 'Aanpak VVP Drenthe 2018-2024' ondertekend.

Met deze ondertekening zeggen deze partijen toe om voor de periode 2018-2023 een actieve bijdrage te leveren aan de meerjaren-aanpak VVP Drenthe. Het actieprogramma Vitale Vakantieparken Drenthe vormt de uitwerking van dit convenant.

---

¹ Onder recreatiepark verstaan we in dit programma bungalowparken (zelfstandig en keten-gebonden), gemengde bedrijven en campings met minimaal 40 plaatsen. Uitzondering zijn De Tip en Dorado, zij hebben minder plaatsen maar doen wel mee in dit programma.

(Vitaliteit verblijfsrecreatie in Noordenveld, 0- meting ZKA onderzoek september 2017. De percentages zijn gebaseerd op aantallen parken, niet op de capaciteit. In het onderzoek zijn 16 parken meegenomen, in dit Programma gaan we uit van 24 parken)

CONCEPT

Terugblik & toekomst vakantieparken

Proces tot op heden

Actieprogramma Vitale vakantieparken Drenthe

De provincie Drenthe, het recreatieschap Drenthe, de RECRON en de Drentse gemeenten hebben samen gewerkt aan de totstandkoming van het actieprogramma Vitale Vakantieparken. De vrijetijdseconomie is van groot belang voor Drenthe. De provincie wil de concurrentiepositie verbeteren en heeft daarom de ambitie uitgesproken om dé vrijetijds- en fietsprovincie van Nederland te zijn. Het actieprogramma vormt de uitwerking van het convenant zoals in december 2017 door de betrokken partijen is ondertekend. De ambitie voor vitale vakantieparken is:

We beschikken over karaktervol verblijfsaanbod dat de Drentse (oer)natuur en landschapsbeleving en cultuur versterkt. Er is volop ruimte voor creatief en wendbaar ondernemerschap. Het Drentse verblijfsaanbod is aantrekkelijk voor bestaande en nieuwe doelgroepen die in 2023 structureel €55 miljoen meer besteden en circa 1.000 banen (700 FTE) extra genereren in Drenthe dan in 2017.

In het actieprogramma zijn twee strategische hoofddopgaven opgenomen:

1. Excelleren: Kansrijk ondernemerschap activeren. Het bestaande en nieuwe toeristisch-recreatieve product versterken door concept-ontwikkeling, versterken van ondernemerschap en investeringen. Hierdoor kunnen huidige en nadrukkelijk ook nieuwe markten beter worden bediend. De concurrentiekracht van Drenthe neemt daardoor toe.
2. Transformatie: Nieuwe waarde geven aan niet-kansrijke parken. Door het vinden van nieuw perspectief buiten de verblijfsrecreatiesector kan niet-vitaal verblijfsaanbod nieuwe toekomst krijgen. Binnen deze opgave vallen ook de parken met een sociaal-maatschappelijke problematiek.

Deze hoofddopgaven zijn vertaald naar twee doelen. Drenthe beschikt in 2023 over meer TOP-ondernemers met karaktervolle vakantieparken.

1. Verdubbeling van het aantal vitale parken in het groene segment en een grotere kopgroep daarbinnen
2. Halvering van het aantal niet-vitale parken in het rode segment

Met het Uitvoeringsprogramma Vitale Vakantieparken Noordenveld wordt een bijdrage geleverd aan het behalen van deze doelen.

Landelijke actie-agenda vakantieparken 2018- 2020

De aandacht voor de recreatieparken in Drenthe is niet uniek. Op landelijke schaal zijn veel regio's bezig met de toekomst van recreatieparken. De verschillende trends en ontwikkelingen laten ook zien dat dit nodig is. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelatie onderkent de urgentie en heeft de actie-agenda gepresenteerd.

Met de agenda gaan Rijk, gemeenten, provincies, de RECRON en maatschappelijke organisaties samen actief de kansen oppakken die de vakantieparken bieden. En voorkomen dat vakantieparken afglijden. Voor parken waar dit al gebeurt, moet een perspectief voor de toekomst komen. Met aandacht voor de mensen die er wonen en de betrokken ondernemers.

De inzet van de actie-agenda bestaat uit vijf hoofdlijnen:

- ↵ Vakantieparken aantrekkelijk houden
- ↵ Passende oplossingen voor mensen die nu op de parken (permanent) wonen
- ↵ Voorkomen van excessen en uitbuiting van kwetsbare groepen
- ↵ Inzet op veilige parken zonder criminaliteit en ondermijning
- ↵ Voor de toekomst kijken of het combineren van maatschappelijke functies van vakantieparken mogelijk is

De landelijke aanpak en de samenwerking op Drentse schaal betekent veel kennis en informatiedeling. Kennis en informatie die op Noordenveldse schaal en op parkniveau ingezet kan worden.

Expeditie Norgerduinen

Met de Expeditie liep Noordenveld voorop waar het ging om de aanpak van parken en recreatiegebieden waar integrale problematiek speelt. Voor het plangebied, waarbinnen de recreatieparken/ -gebieden Oosterduinen, Camping De Norgerberg, Camping Molenduin, De Tip, De Natuurvrienden en Camping Langeloërduinen liggen, is een visie opgesteld. Daarbij zijn de thema's Wonen, Veiligheid, Natuur, Landschap & Cultuurhistorie, Recreatie & Vrijtijdseconomie, Infrastructuur en Voorzieningen uitgewerkt. Binnen de aanpak Vitale Vakantieparken wordt er verder gewerkt aan de uitvoering van de visie Expeditie Norgerduinen

Beleid, trends & ontwikkelingen

De Omgevingsvisie Noordenveld is de basis voor het programma Vitale Vakantieparken. Veel ambities zoals hierin benoemd zijn uitgangspunt voor de integrale aanpak, gewenste toekomstperspectieven van de recreatieparken en de uitvoering van plannen. We pakken het programma Vitale vakantieparken op vanuit de kernwaarden Transparant, Leefbaar, Groen, Ondernemend en Duurzaam. Dit uit zich onder andere in de geformuleerde uitgangspunten maar zeker ook in onze ambitie en doelen.

Daarnaast zijn de huidige bestemmingsplannen basis als het gaat om de planologische regels maar richten we ons op de nieuwe Omgevingswet voor de aanpak in dit programma.

Er zijn vele trends & ontwikkelingen die van invloed zijn op de verblijfsrecreatie. Deze trends zijn niet alleen op het gebied van recreatie & toerisme. Ook onderwerpen als ondernemerschap, werk, wonen, zorg, veranderende maatschappij, gezondheid en duurzaamheid zijn van invloed op de recreatieparken.

Niet alle trends zijn op alle vakantieparken van toepassing. Daarom is het uitgangspunt 1 park, 1 plan belangrijk en wordt per recreatiepark op basis van maatwerk gekeken naar- en rekening gehouden met-trends die van invloed kunnen zijn.

Recreatie & Toerisme

In de Uitvoeringsagenda 2019 Recreatie & Toerisme, die opgesteld wordt als vervolg op de Recreatiebeleidsnota 2013-2018, ligt de focus op projecten die bijdragen aan het toeristisch en recreatief product. Wanneer een gebied recreatief aantrekkelijk is, bijvoorbeeld door de aanwezigheid van fiets- en wandelpaden, musea en andere toeristische trekpleisters profiteren recreatieparken hiervan. Andersom zijn aantrekkelijke recreatieparken van groot belang om toeristen naar Noordenveld te trekken.

Belangrijke ontwikkelingen waar we in Noordenveld rekening mee houden zijn de veranderende trends op het gebied van recreatie & toerisme. In Drenthe ligt de focus op gezin, ingetogen luxe en (oer) natuur.

Daarnaast is Veenhuizen een unique selling point, op weg naar Unesco Werelderfgoed, een belangrijke recreatieve trekpleister waar bestaande en nieuwe hoogwaardige verblijfsrecreatie van kan profiteren.

Sociaal beleid

Het sociaal beleid is in Noordenveld onderdeel van de Omgevingsvisie. De koers van het Noordenveldse sociaal beleid is meedoen en maatwerk. Iedereen telt mee, iedereen die wil doet mee en draagt bij waar mogelijk. De Noordenveldwerker is de spil tussen de bewoner en maatschappelijke organisaties. Aan de (keuken) tafel kijken zij samen met de inwoner naar de beste oplossing.

De Noordenveldwerker kent de problematiek als geen ander op een aantal vakantieparken in Noordenveld. Het is belangrijk om deze kennis, wanneer samen met de eigenaar en/of VvE een toekomstperspectief wordt ontwikkeld, in te zetten bij de uitvoering van een plan. Ook kan vanuit het sociaal beleid inzicht gegeven worden in mogelijke oplossingen.

De reden achter permanent wonen in een recreatiewoning is zeer divers en vraagt om maatwerk en waar nodig om aandacht voor de persoonlijke situatie(s). Bewoning van recreatiewoningen is strijdig met de bestemming verblijfsrecreatie en om die reden niet toegestaan. Toch weten we dat veel mensen die vanwege (sociale) problemen niet terecht kunnen op de reguliere woningmarkt in een recreatiewoning verblijven. Het is echter van belang zicht te krijgen op de aard en omvang van de problematiek van deze bewoners. Het vinden van een structurele oplossing van deze (sociale) huisvestingsopgave is van belang voor het slagen van project Vitale vakantieparken, zeker om waterbedeffect te voorkomen.

Woonbeleid en Handhaving

Een andere belangrijke ontwikkeling is het huidige en toekomstige wonen. Leven, werken, zorgen en leren zijn terreinen die steeds meer in elkaar zullen overlopen en plaats en tijd onafhankelijk zijn.

De komende jaren is in Noordenveld nog veel vraag naar woningen, na 2030 zal dit afnemen en zal het aantal huishoudens in Noordenveld mogelijk licht krimpen. In combinatie met een vraag naar woningen in de sociale huursector, blijvende trends op het gebied van duurzaamheid, samen gezond oud worden, steeds meer focus op vitaliteit, verschillende soorten kleinschalige woonvormen of zorgwonen en een mogelijke toename van arbeidsmigranten en permanent wonen op vakantieparken een belangrijk thema om in dit uitvoeringsprogramma aandacht aan te geven.

Naast bewoning op vakantieparken vanwege (sociale) problemen kennen we in Drenthe ook een grote groep die vanuit heel andere redenen kiest om permanent te wonen in een recreatiewoning. De krapte op de woningmarkt of het fraaie landschap ("Drenthenieren") maakt de keuze voor wonen in een recreatiewoning erg aantrekkelijk.

Er wordt door Noordenveld niet langer planmatig gehandhaafd op permanente bewoning op vakantieparken. De handhaving op permanente bewoning zal ingezet worden als instrument bij het programma Vitale Vakantieparken. Bij een concreet plan op een recreatieterrein zal bekeken worden of de vakgroep Handhaving of een extern bureau deze taak zal uitvoeren zodanig dat het bijdraagt aan het gewenste toekomstperspectief van het park.

Programma Vitale Vakantieparken

Noordenveld

Ambitie Vitale Vakantieparken Noordenveld

We willen graag toeristen een onvergetelijke, onbezorgde vakantie bieden op prachtige toekomstbestendige recreatieparken.

Voor parken zonder recreatief toekomstperspectief zoeken we gezamenlijk naar nieuwe, innovatieve invullingen, met oog voor de menselijke maat.

Dit is een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid en een gezamenlijke inspanning; samen op weg naar kwalitatief hoogwaardige verblijfsrecreatie of passende herbestemming.

Met de Omgevingsvisie als basis, rekening houdende met de Drentse ambitie, trends & ontwikkelingen en de Omgevingswet is de volgende ambitie geformuleerd:

In 2030 heeft de gemeente Noordenveld kwalitatief hoogwaardige verblijfsrecreatie waarbij bestaande en nieuwe ondernemers de ruimte krijgen te ondernemen en recreatief vernieuwende initiatieven te ontplooiën. Parken zonder recreatief toekomstperspectief kunnen, in een gezamenlijk proces, transformeren naar een nieuwe passende bestemming waarbij duidelijkheid is ten aanzien van de (mogelijke) sociaalmaatschappelijke opgave. Samen zorgen we voor een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit.

De ondernemers en/of VE's zijn aan zet.

Zij zullen voor hun recreatiepark een toekomstperspectief schetsen, de ambitie en doelen formuleren en aan de slag gaan. De gemeente ondersteunt en is wanneer nodig actief betrokken. Basis is dat we voor alle parken een perspectief willen bieden. In de Uitvoeringsparagraaf gaan we hier verder op in.

Uitgangspunten

Het Uitvoeringsprogramma heeft als opdracht om de ambitie en doelen te bereiken. Deze opdracht wordt opgepakt vanuit een aantal uitgangspunten gebaseerd op onder andere de kernwaarden van de Omgevingsvisie. Daarnaast is gekeken naar de Expeditie Norgerduinen en het Actieprogramma Vitale Vakantieparken Drenthe.

1 park, 1 plan. Elk park is uniek en behoeft maatwerk.

Voor elk van de 24 parken in Noordenveld wordt een perspectief geboden, met oog voor de menselijke maat en realistisch tijdspad.

Draagvlak onder, en initiatief van de parken voor het Programma is belangrijk en voorwaarde voor het behalen van ambities en doelen. Wanneer een park niet zelf het initiatief neemt, zal de gemeente een meer stimulerende en actieve rol aannemen wanneer daar aanleiding toe is.

Wanneer een directe of indirecte (financiële) impuls bijdraagt aan de gewenste doelen en ambitie kan dat onder voorwaarde dat het goede plannen betreft en het park zelf ook investeert.

Transformeren en excelleren gebeurt vooruitstrevend, innovatief, duurzaam en in actieve samenwerking waar nodig.

De Expeditie Norgerduinen is de basis voor de verdere uitwerking van de parken gelegen in de Norgerduinen.

Op bestaande regels, wetgeving en afspraken spreken we elkaar aan en we handhaven op permanente bewoning als stok achter de deur bij het verder brengen van een transformatieproces of excellentiestrategie.

De toeristische en recreatieve omgeving en infrastructuur draagt bij aan het behouden en toenemen van de aantrekkelijkheid van excellente recreatieparken.

Bij transformatie van een park naar een nieuwe bestemming niet zijnde wonen/verblijven is uitgangspunt dat iedereen met een permanent verblijf op het park een perspectief krijgt voor een nieuwe woon- of verblijflocaatie, rekening houdende met de werkelijk beschikbare woonruimte.

Op parken met een recreatief toekomstperspectief is sociaalmaatschappelijke wonen gereguleerd of niet mogelijk.

Een verblijf in bos-/natuurgebied kent andere randvoorwaarden dan een verblijf in een stedelijke omgeving in relatie tot de ruimtelijke regels.

Er is ruimte voor vernieuwende verblijfsrecreatieve concepten wanneer deze het aanbod verbreed.

Doelen & Resultaten

De doelen dragen bij aan zowel de Noordenveldse ambitie als de Drentse ambitie. De doelen worden aangescherpt in een aantal hieronder geformuleerde resultaten. Daarbij is het uitgangspunt dat deze resultaten realistisch en hoopvol zijn en in overeenstemming met de ambities van de verschillende recreatieparken en de draagkracht van de eigen gemeentelijke organisatie.

De gewenste resultaten meten en monitoren we jaarlijks (Zie hiervoor de uitvoeringsparagraaf). Deze resultaten horen bij het Programma Vitale Vakantieparken. In de Uitvoeringsagenda Recreatie & Toerisme zijn ook resultaten geformuleerd. Deze dragen bij aan de doelen van het programma Vitale Vakantieparken maar zijn geen onderdeel van dit Uitvoeringsprogramma.

Meer ondernemerschap

In 2030 heeft op meer dan 70% van de recreatieparken in Noordenveld een buitengewone verandering en/of innovatie plaatsgevonden op het terrein van excellent ondernemerschap, werkgelegenheid, duurzaamheid, duurzame vernieuwende verblijfsvormen of recreatieverblijfsvormen en/of sociaalmaatschappelijke aspecten.

Meer werkgelegenheid

In 2030 is de werkgelegenheid op de parken in Noordenveld met 2% gestegen ten opzichte van 2017.

Meer grip op sociaalmaatschappelijke problematiek

In 2030 is op alle parken waar recreatief gebruik het gewenste toekomstperspectief is het sociaalmaatschappelijk wonen gereguleerd of opgelost.

Meer balans in vraag en aanbod

In 2030 is 40% van de niet-vitale parken (conform de 0-meting vitaliteit verblijfsrecreatie Noordenveld 2017) getransformeerd naar een nieuwe passende bestemming.

Strategieën

Om de ambitie en doelen te realiseren sluiten we aan bij de twee strategieën die ook voor het Actieprogramma Vitale Vakantieparken Drenthe zijn bepaald. De sporen excelleren en transformeren kennen elk hun eigen dynamiek die ook per park weer verschillende uitgangspunten en gevolgen heeft. Dit betekent dat we met elkaar continu alert moeten zijn en het gesprek aan (blijven) gaan met de ondernemers en vve's.

We willen voor elk van de 24 parken in Noordenveld een perspectief bieden, rekening houdende met de menselijke maat. Aanvullend kan het belangrijk zijn om in een bepaald deelgebied in gezamenlijkheid te kijken naar parken. Daarom onderscheiden we vier deelgebieden in dit Uitvoeringsprogramma.

Excelleren

Excellentiestrategie

We activeren gericht kansrijke en vernieuwende ondernemers zodat er een grotere kopgroep van excellente vakantieparken ontstaat.

In lijn met van de provincie Drenthe is onze excellentiestrategie gericht op;

- ↳ **Uitblinken.** Bestaande excellente bedrijven krijgen de ruimte om te excelleren en ruimte voor nieuwe excellente bedrijven die een aanvulling vormen op het bestaande aanbod.
- ↳ **Stimuleren.** Aansporing tot verbetering van iedereen.

Uitblinken

In onze gemeente hebben we prachtige parken die het meer dan goed doen. Deze bedrijven moeten de ruimte krijgen om zich te ontwikkelen, want goed ondernemerschap moet worden beloond. Dit doen we door;

- ↳ In principe medewerking te verlenen aan *uitbreidingsplannen* en *innovatieve plannen* op het bestaande terreinen.
- ↳ *Experimenteeruimte* te bieden op kampeerterreinen, met een maximum van 20% van het bestaande bestemmingsoppervlak, tot maximaal één hectare.
- ↳ Ruimte te geven aan *vernieuwende verblijfsrecreatieve concepten* waardoor het aanbod verbreed.
- ↳ Als gemeente te *investeren* in toerisme en recreatie waardoor onze regio aantrekkelijker wordt. Dit doen we via jaarlijkse uitvoeringsagenda's recreatie & toerisme (zie Recreatiebeleidsnota 2013- 2018 / Uitvoeringsagenda 2019) .

Stimuleren

Naast de uitblink-strategie zien we ook een stimulerende rol voor onszelf weggelegd. Wij stimuleren door;

- Ruimtelijke vraagstukken te benaderen volgens het ja, tenzij-principe, rekening houdende met de toekomstige Omgevingswet.
- Ondernemers actief te wijzen op instrumenten, zoals;
  - de inzet van de Taskforce
  - het Recreatie Expert Team
  - Recreatie Excellentie Programma
  - de rentekortingsregeling
  - vouchers via ikbendrentsondernemer.nl
  - de subsidieregeling Vrijtijdseconomie

- *Themabijeenkomsten* te organiseren die ondernemerschap versterken door gebruik te maken van partners.
- Ondernemers te faciliteren op het gebied van *betekenisvol ondernemen*, waaronder duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Transformeren

Transformatiestrategie

We zetten gericht in op de transformatie van niet-vitale parken omdat deze niet bijdragen aan de ambitie om kwalitatief hoogwaardige verblijfsrecreatie te hebben in Noordenveld. Ook pakken we eventuele achterliggende sociale problematiek op de parken aan op basis van de menselijke maat.

Transformatie van een recreatiepark is niet synoniem voor het transformeren naar een bestemming wonen. Ook transformatie naar een andere bestemming dan wonen/verblijf zijn mogelijk en soms zelfs wenselijk.

Bij de transformatiestrategie is de samenwerking op Drentse schaal belangrijk. Veel overkoepelende aandachtspunten zullen op parkniveau weer vertaald moeten worden. Hierbij kan gedacht worden aan uniforme BRP- afspraken, transformatieladder en transformatieplannen, handavingsinzet, tijdelijk ontwikkelrecht, criminaliteits- en ondermijningsbeelden, verevening en weerbaarheidstrainingen. Daarnaast is in Noordenveld de aandacht voor de sociaalmaatschappelijke problematiek op parken hoog.

Prioritering & Planning

Wat willen de parken? Wat doen we eerst en wat doen we later? Wat is realistisch? De ondernemers, coöperaties en/of VvE's zijn aan zet, dit bepaalt en beïnvloed de planning en het tijdspad. Het Programmteam werkt vanuit het principe dat we handelen naar het moment. Basis is dat met alle parken in gesprek zal worden gegaan.

Op basis van urgentie en een natuurlijk momentum is een eerste prioritering ontstaan van parken waar het programmteam mee aan de slag gaat en/of waar een recreatiepark zelf het initiatief heeft getoond. Deze prioritaire parken staan in de uitvoeringsparagraaf specifiek benoemd.

Dit Uitvoeringsprogramma heeft geen (gedetailleerde) planning en biedt daarmee ruimte voor flexibiliteit. Wel geeft de opgenomen globale planning in de uitvoeringsparagraaf houvast op weg naar 2030. Hierin geven we aan welke stappen we willen nemen c.q. waar we willen staan over 3 jaar, 6 jaar enzovoort.

Deelgebieden & Parken

In deze paragraaf maken we kennis met de parken die aan dit programma deelnemen. Ondernemerschap is basis bij alle recreatieparken, daarom zijn we summier met het delen van bedrijfsinformatie. In de vertrouwelijke Nadere Analyse wordt per park diverse kengetallen en achtergrondinformatie gegeven, waaronder de factsheets van het uitgevoerde onderzoek naar de vitaliteit van de verblijfsrecreatie in Drenthe.

Daarnaast maken we onderscheid in een aantal deelgebieden waarbinnen parken liggen. Binnen het uitgangspunt 1 park, 1 plan kan het soms goed zijn naar het samenhangende geheel van recreatieparken in een deelgebied te kijken. Parken die in een ruimtelijk cluster liggen kunnen samen aan de slag op weg naar een gezamenlijke visie of toekomstperspectief wanneer dit gewenst of logisch is.

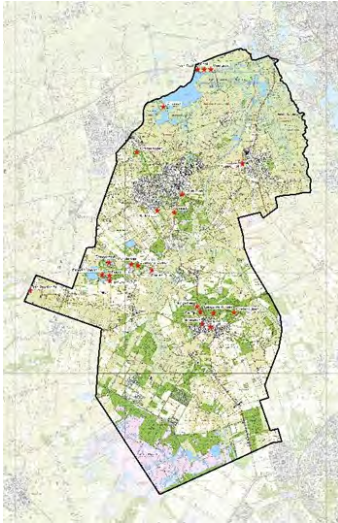
We onderscheiden de volgende ruimtelijke clusters:

- ◀ De Onlanden

- ↖ Roden
- ↖ Norger Estdorpenlandschap
- ↖ Expeditie Norgerduinen

Kaart

DEELGEBIED De Onlanden

Het Leekstermeergebied is samen met de Onlanden een fantastisch natuurgebied waarbinnen de beleving door bewoners en toeristen op een, bij het gebied passende manier, uitstekend plaatsvinden. Het gebied biedt mensen de mogelijkheid de natuur goed te leren kennen en de waarde van de natuur en landschap bewust te kunnen ervaren. Daarbij hoort ook natuurbeleving; het gevoel dat je midden in de natuur staat en het van dichtbij kunt ervaren.

In dit licht moeten de in het gebied aanwezige recreatieondernemers ontwikkelingsmogelijkheden hebben, die bijdragen aan een verdere kwaliteitsverbetering van de waarden van het gebied en hen in staat stellen een economisch duurzaam bedrijf te runnen. Het is wenselijk dat de recreatiebedrijven in het gebied landschappelijk zijn ingepast en de inrichting mag op zijn minst geen belemmering vormen voor de instandhouding en ontwikkeling van natuurwaarden. Het type bedrijf en de te organiseren recreatieve activiteiten sluiten daarbij dan aan en maken gebruik van de kwaliteiten van het natuurgebied. Gedacht wordt aan rustige vormen van watersport zoals fietsen, wandelen, kanoën, zeilen, surfen, zwemmen en schaatsen.

De verblijfsrecreatiebedrijven vervullen ook de rol van gastheer voor de natuur en waterbergingsgebieden. Deze koppeling van het natuurbelang aan het exploitatiebelang van één (of meerdere) recreatieondernemingen, draagt bij aan een goede behartiging van natuur en landschap. Het gebied heeft een goede zonering. Natuur en recreatie delen een gemeenschappelijke ruimte maar de natuur heeft ook een eigen plek waar geen verstoring plaatsvindt. Om deze bovenstaande visie invulling te geven is een goede samenwerking nodig tussen de natuurorganisaties, de recreatiesector en de diverse betrokken overheden. Partijen hebben elkaar nodig om deze visie te kunnen realiseren en kansen die het gebied biedt te kunnen benutten. Mens en natuur zijn niet elkaars tegenpolen maar versterken elkaar. In samenhang leidt dat tot een mooi natuurgebied, gezonde bedrijven en een aantrekkelijk gebied om in te verblijven, te beleven en te recreëren.

(Uit: Ruimte voor het Leekstermeer, maart 2009)

Vakantiepark Cnossen Leekstermeer

Het vakantiepark met jachthaven aan het water is fraai gelegen midden in natuurgebied de Onlanden en direct aan de zuidwestzijde van het Leekstermeer. Er is een camping, restaurant en watersportcentrum. Het Leekstermeer leent zich hier uitstekend om in te zwemmen en te varen, door zijn ondiepte en beperkte vaarsnelheden.

De wisseling van bos, water en bonte rietkragen levert niet alleen een unieke en uitbundige flora en fauna op voor het vakantiepark, maar ook indrukwekkende vergezichten over het water vanuit het restaurant.

Camping Meerzicht

Camping Meerzicht ligt in het noordoosten van onze gemeente aan het Leekstermeer midden in natuurgebied de Onlanden.

Camping Pool

Camping Pool is gelegen aan de noordoostzijde van het Leekstermeer en is een rustige camping en bij uitstek geschikt voor visliefhebbers en fietsers. Op de camping ligt een grote aanlegsteiger aan de waterkant waar men bootjes kan aanleggen, zwemmen en vissen.

Het naastgelegen paviljoen Pool kent een moderne, maar sfeervolle uitstraling met een adembenemend uitzicht over het Leekstermeer.

Camping Van Esch

Camping Meerzicht ligt in het noordoosten van onze gemeente aan het Leekstermeer midden in natuurgebied de Onlanden.

Recreatievereniging De Ommelanden

In het Natuurschoon in Terheijl wordt al sinds 1967 een stukje terrein verpacht aan de "Recreatievereniging Ommelanden". Deze vereniging beheert hier een 50+ camping. De kampeerders van deze camping houden van rust en natuurbeleving.

Camping Hoppenhof

De camping ligt in het mooie Peize. De campingplaatsen zijn ruim ingedeeld met natuurlijke afrasteringen, waardoor je een rustgevend gevoel krijgt.

In de omgeving Peize is er veel te beleven. De winkels (supermarkt, slager en de bakker) zijn op loopafstand te bereiken. En er zijn veel verschillende eetgelegenheden aanwezig. Naast de Camping bevindt zich een modern verwarmd gemeentelijk zwembad met zonneterras. Campinggasten kunnen hiervan gratis gebruik maken. Grenzend aan het zwembad is er voor de liefhebbers een moderne sauna. Geniet in de omgeving van Peize van een wandel-, fiets- of paardentocht in de Drentse bossen.

DEELGEBIED Roden

Roden is al lang een belangrijk centrum in het noorden van Drenthe. Het heeft een levendig centrum en er zijn volop activiteiten. Maar om ook in de toekomst een leuk en aantrekkelijk centrum te blijven, is het doel van de centrumontwikkeling om 'de positie van Roden als het centrum in de regio-driehoek Groningen-Assen-Drachten te behouden en te versterken'. Samen met inwoners, ondernemers en verenigingen wil de gemeente dit doel behalen.

De centrumontwikkeling gaat echter niet alleen over het centrum. Het gaat ook over de Brinkomgeving, de bedrijventerreinen en de entrees van het dorp. Deze locaties hebben allemaal te maken met de positie van Roden voor wonen, werken, inkopen, cultuur en recreatie.

(Uit: Centrumontwikkeling Roden)

Camping Dorado

Kleinschalige, groen bungalow bedrijfje, landelijk gelegen bij Roden. Tegenover de camping ligt het Mensinge-bos, ca. 500 ha aaneengesloten bos en heide wat wandelen en fietsen direct vanaf de camping mogelijk maakt.

Dorado gaat uit van duurzaamheid en schenkt daarom veel aandacht aan mens- en milieuvriendelijk ondernemen.

Camping Ot & Sien

Gelegen tussen het Mensingebos en Roden biedt de camping vele mogelijkheden: ontspanning in de vorm van wandelen en fietsen en de gezelligheid van het bruisende dorp Roden. Het centrum van Roden ligt op 5 minuten lopen van de camping.

De camping is voorzien van alles wat nodig is om lekker te kamperen. De gemeente Noordenveld is eigenaar van de camping. De Recreatievereniging Buitenrust huurt de camping.

Camping Hullenrode

Camping Hullenrode is een kleinschalig recreatieterrein en ligt ten zuiden van Roden. De ervoor gelegen kampeerboerderij De Hullen maakt geen deel uit van de camping.

DEELGEBIED Norger Esdorpenlandschap

Het recreatielandschap van het Norger esdorpenlandschap

Een van de modernste lagen in het landschap is die van toerisme en recreatie. Waar in de 18e en 19e eeuw vertier werd gezocht in cafés, op jaarmarkten, veemarkten en de kermis, kwam rond 1900 het georganiseerde toerisme en recreatie op gang.

Bleekneusjes uit de grote steden konden onder andere in herstellingsoorden en openluchtscholen aansterken en als herboren terugkeren. Zij werden letterlijk gerecreëerd. In Drenthe werden al vroeg organisaties voor toerisme opgericht, zoals de VVV in Assen (1896) en de Provinciale Bond voor Vreemdelingenverkeer (1910).

De stedelingen die Drenthe opzochten voor ontspanning vonden onderdak in hotels en pensions. Vermaak werd gezocht in de bossen en heidevelden, waar ook kunstenaars de schoonheid van het Drentse land bezongen. Sporten als vissen, paardrijden, tennis, wandelen en fietsen waren de eerste toeristische activiteiten. Na de crisisjaren nam de belangstelling voor het recreëren sterk toe, toen in 1939 het toeristisch handboek Mooi Drenthe verscheen.

In de jaren 1950 groeide het toerisme sterk en verrezen er tal van campings en bungalowparken, zoals rond Norg en bijliggende dorpen vandaag de dag nog steeds het geval is. De recreatieoorden in de Langeloër-, Ooster- en Molenduinen liggen in de bossen die rond 1900 op de voormalige stuifzanden zijn geplant. Veel recreatiewoningen worden permanent bewoond en het terrein kende zelfs een uitkijktoren.

Met de groei van het toerisme werden er steeds meer populaire evenementen georganiseerd, zoals de Rijwielvierdaagse en de motorcross in de Langeloërduinen. Een opvallend element zijn de “nieuwe natuurgebieden” bij de zandwinningsplassen in Amerika en de Zeijerstroeten bij Ubberna. Het Ronostrand is eind jaren 1960 door Grontmij zelfs als recreatieplas aangelegd.

Behalve recreatieve aandacht voor de natuur, cultuur en archeologie, werden voor toeristen ook buitenevenementen georganiseerd en voorzieningen als zwembaden en speeltuinen aangelegd in en rond de Norger Bergen. Tot 2008 was pretpark De Vluchtheuvel een van de bekendste speeltuinen van Nederland. De nabijgelegen Kolonie Veenhuizen en het gevangenis­museum zijn tegenwoordig in trek. Het zwembad is gesticht vanuit het open Natuurbad.

Het esdorpenlandschap van Norg wordt als een van de best bewaarde landschappen van Drenthe gewaardeerd en is nog steeds populair onder toeristen die per paard, voet, fiets of voertuig de landschappelijke waarden verkennen en pauzeren bij de vele café­restaurants die het gebied rijk is.

(Uit: Cultuurhistorische inventarisatie van het esdorpenlandschap rond Norg, Kenniscentrum Landschap Rijksuniversiteit Groningen)

De Drie Provinciën

De Drie Provinciën is een relatief kleinschalige camping bij Een- West op de grens met Friesland en Groningen. Een heerlijk ontspannen plek om te genieten van weldadige rust in een volkomen ontspannen sfeer. Hier kampeert men daadwerkelijk te midden van de natuur. De camping garandeert rust, er zijn bijvoorbeeld geen faciliteiten voor kinderen.

Camping Centrum

De camping op een unieke locatie midden in het dorp Norg is een uitermate geschikte uitvalsbasis voor wandelaars en fietsers. De directe omgeving biedt ongekennde mogelijkheden.

Kamperen en overnachten in alle rust en alle faciliteiten van het dorp Norg, letterlijk op loopafstand van de camping.

Camping Ronostrand

Deze camping bij Amerika is de plek waar het hele gezin kan genieten van een heerlijke vakantie. Camping Ronostrand biedt gegarandeerd de rust, het plezier en het fijne vakantiegevoel.. Op de camping kan men zowel kamperen in een caravan of tent als gebruik maken van de luxe van een accommodatie.

Kamperen op Camping Ronostrand in Drenthe is voor iedereen één groot feest! Kinderen kunnen zich bijvoorbeeld uren vermaken in de avontuurlijke speeltuin, een spel pannavoetbal of tafeltennis spelen. Daarnaast is er een professioneel recreatieteam in de vakantieperiode voor de kinderen.

De camping heeft tevens een mooi strandpaviljoen.

Camping & Chaletpark Panda Rosa

De camping ligt net buiten Steenbergen op de rand van het natuurgebied Zuursche Duinen.

Duurentijdt

Duurentijdt is een kleinschalig particulier recreatiepark in het gebied Amerika omringd door verschillende natuurgebieden.

Hof van Eden

De camping is een kleinschalig particulier park in het gebied Amerika omringd door verschillende natuurgebieden.

Buitengoed De Drentse Vennen

Buitengoed Drentse Vennen is een kleinschalig bungalowpark in het gebied Amerika in de Kop van Drenthe dat zich kenmerkt door een beschutte ligging in een afwisselend landschap van bos, heide en vennen.

Het park wil in de eerste plaats rust uitstralen en beperkt zich qua faciliteiten dan ook tot een speeltuin, tafeltennis en sportveldje. Op loopafstand bevinden zich het Ronostrand en een ruitercentrum. Een verblijf in een van de vrijstaande recreatiewoningen biedt een uitstekende mogelijkheid om te wandelen,

fietsen, varen en uitstapjes te maken in dit veelzijdige deel van Drenthe of om de drie noordelijke provincies te verkennen en vervolgens te genieten van de weldadige rust op het park.

Zuursche Duinen

Het kleinschalige particuliere recreatieterrein ligt net buiten Steenberg in het bosgebied de Zuursche Duinen.

Bos & Duin

Bos & Duin ligt net buiten Steenberg tegenover de Zuursche Duinen. De ondergrond van dit recreatieterrein is in eigendom bij de gemeente Noordenveld. De recreatiewoningen zijn particulier eigendom.

CONCEPT

DEELGEBIED Expeditie Norgerduinen

Op expeditie door het bos

Aanleiding en noodzaak

De discussie begon ooit met de vraag of je in een recreatiewoning nu wel of niet permanent mag wonen. Voor enkel dit vraagstuk bleek geen oplossing voorhanden. Diverse gesprekken en rapporten verder kwamen de gemeente Noordenveld en de Vereniging van Huiseigenaren (VvH) Oosterduinen met een initiatief, een voorstel voor een gerichte aanpak. Deze aanpak verlegde de focus van de discussie: kijk niet meer naar zaken die ons verdelen, maar kijk juist naar zaken die ons verbinden. De VvH paste dit uitgangspunt eerst toe op haar eigen toekomstvisie 'Oosterduinen, daar wil ik (ver)blijven'. Hierin stond het voorstel om samen na te denken over de bestemming van het gebied. Deze bestemming werd een praktische visie. Met elkaar pakten we het op voor het grotere gebied de Norgerduinen. In de Norgerduinen moet iedereen prettig kunnen (ver)blijven. Doel is het ontwikkelen van een duurzame oplossing die de waarde van de Norgerduinen voor iedereen vergroot. Verschillende mensen en partijen voelen zich betrokken bij Norg en de Norgerduinen. Er bestaat een grote gemeenschapskracht om de leefbaarheid in dit gebied in stand te houden. Vanuit die betrokkenheid gingen alle betrokkenen in, uit en rond de Norgerduinen aan de slag om een gedragen, gezamenlijke toekomstvisie op te stellen.

Duurzame oplossing

Bij alle betrokkenen leeft de wens om een duurzame oplossing te vinden voor de Norgerduinen. Er spelen vele belangen. Daarom kwam deze visie tot stand door met elkaar met rust en afstand te kijken naar kansen om verschillende waarden, belangen en ontwikkelingen in het gebied onderling te verbinden. Zo kan de Norgerduinen een plek bieden aan de vele vormen van gebruik zoals wonen, recreëren en ondernemen in harmonie met de natuur, het landschap en de cultuurhistorische waarden.

Brede werkgroep Norgerduinen

Het complete proces naar een duurzame visie op de Norgerduinen is opgepakt door een brede groep bewoners, betrokkenen en belanghebbenden. In het colofon vindt u een overzicht van deze groep enthousiaste, kritische en betrokken mensen. Zonder hen was de Expeditie nooit gelukt. Op de reis hebben we elkaars hand constant vastgehouden zonder afbreuk te doen aan de belangen die elk op zijn eigen reis heeft.

(Uit: Expeditie Norgerduinen)

Oosterduinen

De Oosterduinen liggen in de bossen ten noordoosten van het dorp Norg. Al vele generaties vieren hier hun vakantie genieten van de natuur, het dorp en van elkaar. Eigenaren van woningen in het bos zijn heel verschillend, maar hebben één ding gemeen: passie voor Oosterduinen. De VvE Oosterduinen is de vereniging waar activiteiten worden ontplooid om Oosterduinen nóg mooier en aangenamer te maken dan het al is.

De vereniging van huiseigenaren Oosterduinen heeft een toekomstvisie opgesteld. Deze visie is ook onderdeel geworden van de Expeditie Norgerduinen. De toekomstvisie "Oosterduinen, daar wil ik (ver)blijven" heeft vijf idealen:

- ↪ Het bos is de baas, harmonie tussen mens en bos is het uitgangspunt
- ↪ Het bos is uitdagend voor jong en oud
- ↪ Een veilig bos (zonder a-sociaal gedrag en criminaliteit)
- ↪ Een verzorgde en stijlvolle uitstraling van het gezamenlijke gebied
- ↪ Balans tussen permanente bewoning en recreatief gebruik

Camping Natuurvrienden

Bij het mooie dorp Norg, ligt het bosterrein met 87 recreatiewoningen van de Vereniging van Eigenaren van de Natuurvrienden Norg. Van oorsprong een kampeervereniging van liefhebbers van groen; natuurvrienden. Een bos waar flora en fauna de boventoon voeren, waar men's ochtends wakker wordt van fluitende vogels en zonnestralen door het bladerdak.

Boscamping Langeloërduinen

Prachtige boscamping in Norg en voor iedereen die graag vrij kampeert zonder straatjes en laantjes! Kampeersers kiezen zelf een plaats bepalen zelf het uitzicht. Natuurlijk kamperen in alle vrijheid! De locatie ligt midden in het bos en toch maar 700 meter naar het gezellige centrum van Norg. Geschikt voor de tent, camper, caravan, vouwwagen of kampeerbus.

Vakantiepark De Norgerberg

Kamperen op een luxe camping of verblijf in een comfortabele bungalow midden in de natuur. Op de Norgerberg kan het allemaal! Door de ligging dichtbij het dorp en het bos krijgt men op de Norgerberg gegarandeerd het ultieme vakantiegevoel.

Zeer veel faciliteiten zoals zwembad en sauna. Tijdens de schoolvakanties is de Norgerberg de perfecte plek voor gezinnen. In het voor- en naseizoen kunnen senioren en natuurliefhebbers optimaal genieten van een aangename rust.

Natuurcamping Molenduin

Vrij kamperen aan de rand van het brinkdorp Norg op natuurkampeerterrein Molenduin. Kamperen in alle vrijheid midden in de natuur en toch vlak bij het centrum.

Geen vaste toegewezen kampeerplaatsen. Geen receptie waardoor men niet wordt belemmerd in aankomst- of vertrektijden. Daarnaast geen recreatie of speeltoestellen maar spelen in de natuur.

De camping is gelegen naast het Molenduin zwembad op steenworp afstand van het centrum van Norg.

De Tip

De Tip is een gebied met reguliere woningen en recreatiewoningen door elkaar. Het ligt in de Molenduinen aan beide zijden van de Langelöerweg. Het gebied grenst direct aan Norg en aan de noordzijde ligt De Norgerberg.

CONCEPT